

LEGEVAKTORGANISERING I NORGE

RAPPORT FRA NASJONALT LEGEVAKTREGISTER 2007

Sammendrag

Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin skal etablere og kvalitetssikre registre innen fagfeltet. I 2005 startet arbeidet med å lage en systematisk oversikt over landets legevakter og legevaktsentraler med opplysninger om organisering, bemanning og utstyr. Et nasjonalt legevaktregister kan gi grunnlag for offentlig statistikk og rapportering, og være utgangspunkt for forskning. Første rapport fra registeret kom i 2006. Den nye rapporten inneholder oppdaterte og nye data innhentet ved hjelp av spørreskjema i 2007 fra alle de 431 kommunene i Norge.

Vi har kartlagt legevaktsentralens organisering, bemanning, aktivitet og dokumentasjon, samt forhold ved den stasjonære legevakten som bruk av transportmidler, tilgjengelighet og utstyr. I rapporten kommenteres også endringer i resultater fra 2006 til 2007.

Sentrale funn:

- Mindre enn halvparten av kommunene (49 %) rapporterte antall henvendelser til legevaktsentralen
- Legevaktsentralen ble betjent av annet personell enn sykepleier i omtrent en tredjedel av kommunene, med en økning fra 24 % av kommunene i 2006 til 32 % i 2007
- Interkommunal legevaktordning i en eller annen form ble brukt av flere kommuner enn før, med en økning fra 69 % av kommunene i 2006 til 74 % i 2007
- Helseradio ble aldri brukt i 15 % av kommunene
- To tredjedeler (65 %) av kommunene rapporterte at de hadde en plan for opplæring av leger
- Epikrise til fastlegen skrives av de fleste legevaktene (88 %)
- Brukerundersøkelser har kun vært utført i en liten andel (16 %) av kommunene

Prosjektledere er professor Steinar Hunskaar (steinar.hunskar@isf.uib.no) og forsker Tone Morken (tone.morken@isf.uib.no)

Bergen, januar 2008

INNHALDSFORTEGNELSE

1.0 Bakgrunn for det nasjonale legevaktregisteret	3
2.0 Materiale og metode	3
3.0 Resultater (del 1 i skjemaet)	4
3.1 Plassering av legevaktsentralen (LVS)	4
3.2 Bemanning på legevaktsentralen (LVS)	5
3.3 Telefonhenvendelser, sykebesøk og konsultasjoner	5
3.4 Dokumentasjon av henvendelser til legevaktsentralen (LVS)	7
3.5 Ambulanser og kjøretider	9
3.6 Interkommunale legevaktordninger	11
3.7 Kommunale legevaktordninger	11
3.8 Deltaking av leger	12
3.9 Legevakten og legevaktlokalet (del 2 i skjemaet)	12
4.0 Oppsummering	15
5.0 Definisjoner	16
6.0 Vedlegg	17

1.0 Bakgrunn for det nasjonale legevaktregisteret

Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin (Nklm) startet opp 1. august 2005. En av Nklm sine hovedoppgaver er å etablere og kvalitetssikre registre innen fagfeltet. Et nasjonalt legevaktregister skal blant annet gi grunnlag for offentlig statistikk og rapportering, men også gi Nklm innsyn i legevaktorganiseringen i landet, samt gi et kontaktadresseregister. Første rapport fra registeret kom i 2006 (1). I tillegg er det publisert flere vitenskapelige artikler basert på registeret (2;3) Prosjektet skjer i samarbeid med Nasjonalt kompetansesenter for helsetjenestens kommunikasjonsberedskap (KoKom). Arbeidet med første oppdatering av registeret startet i januar 2007. Datainnsamlingen forgikk i perioden april 2007 til oktober 2007. Prosjektledere er Steinar Hunskår og Tone Morken. Prosjektmedarbeidere i 2007 har vært Jesper Blinkenberg, Elisabeth Holm Hansen, Signe Tønsaker og Erik Zakariassen.

2.0 Materiale og metode

Prosjektgruppa reviderte spørreskjemaet som var brukt i første undersøkelse. Noen spørsmål fra første skjemaet ble ekskludert og nye spørsmål ble inkludert. De fleste spørsmålene er imidlertid identiske i de to skjemaene. Spørreskjemaet er tosidig. Del 1 omhandler legevaktsentralens organisering, bemanning, aktivitet, dokumentasjon og type legevaktordning. Del 2 omhandler kommunene alene og inneholder spørsmål knyttet til den stasjonære legevakten med blant annet bruk av transportmidler, tilgjengelighet og utstyr. I 2006 skulle denne delen kun besvares av vertskommunen, det vil si den kommunen som har legevaktlokale for en interkommunal ordning eller er en kommunal legevakt hele døgnet, alle ukens dager. I 2007 skulle del 2 i tillegg besvares av de kommunene som har legevaktlokalet (utenom dagtid på hverdager) plassert i sin kommune ”av og til”, for eksempel når kommunenes egen lege har vakt. Dette var en vesentlig endring fra 2006 og innebar en forventning om at en større andel av kommunene ville svare på del 2 i skjemaet i 2007. Svarene fra del 2 i spørreskjemaet vil dermed ikke være helt sammenlignbare mellom de to undersøkelsene.

Spørreskjemaet ble sendt ut i papirform til alle landets kommuner ved ansvarlig for legevakten eller kontaktperson for legevakten. Navn på kontaktpersonene var basert på data fra spørreundersøkelsen i 2006. Alle 431 kommuner i Norge fikk tilsendt skjema, og vi oppnådde 100 % svar i oktober 2007, etter flere purringer. Første purring ble gjort ved utsendelse av brev til de kommunene som ikke hadde svart. Andre purring ble gjort via e-post til aktuelle kontaktpersoner i kommunen. De kommunene som fortsatt ikke svarte, ble kontaktet pr telefon fra prosjektmedarbeidere ved Nklm.

Variablene ble lagt inn i statistikkprogrammet SPSS versjon 14.0 og dataene ble sjekket og kontrollert av to personer etter inntasting. Svar på viktige variabler som manglet, ble fylt ut ved at medarbeidere ved Nklm ringte den aktuelle kommune eller leder for legevaktordningen. Det ble gjort deskriptive analyser.

3.0 Resultater (del 1 i skjemaet)

I 2007 var det 431 kommuner i Norge fordelt på 20 Akuttmedisinske kommunikasjonsentraler (AMK).

Kommentar:

Antallet kommuner i Norge i 2006 var 433. I 2007 var antallet altså redusert med to kommuner. Antallet AMK-sentraler var 24 i 2006, altså var det 4 færre AMK-sentraler i 2007.

3.1 Plassering av legevaktsentralen (LVS)

Tabell 1. Kommuners plassering av legevaktsentralen etter tid på døgnet og ukedag (prosent)

	AMK	Legevaktlokale	Legekantor	Sykehjem	Andre*
	%	%	%	%	%
Mandag-fredag					
Dag (n= 414)	9	24	54	4	9
Kveld (n= 427)	22	48	10	9	12
Natt (n= 426)	24	49	6	9	13
Lørdag-søndag					
Kveld (n= 428)	22	49	8	9	13
Dag (n= 427)	22	49	7	9	13
Natt (n= 427)	23	49	6	9	13

* Private tjenester / sykehusavdelinger

Tabell 1 viser plassering av legevaktsentralen i de ulike kommunene, avhengig av tid på døgnet. Vel 50 % av kommunene hadde legevaktsentralen plassert på legekantor på dagtid hverdager. I underkant av 50 % av kommunene hadde legevaktsentralen plassert i legevaktlokalet alle ukens dager hele døgnet unntatt dagtid hverdager. Ni prosent av kommunene hadde legevakttelefonen plassert på sykehjem kveld og natt gjennom hele uken samt hele helgen. Kun 4 % av kommunene svarte at sykehjemmet også hadde legevaktsentralen på dagtid mandag til fredag. I alt 22 % av kommunene hadde telefonen plassert på AMK-sentral kveld, mens dette gjaldt for 24 % av kommunene på natt i uka og 23 % i helg.

Kommentar:

Kommunenes plassering av legevaktsentralen i ulike typer lokale var stort sett lik i 2006 og 2007.

3.2 Bemanning på legevaktsentralen (LVS)

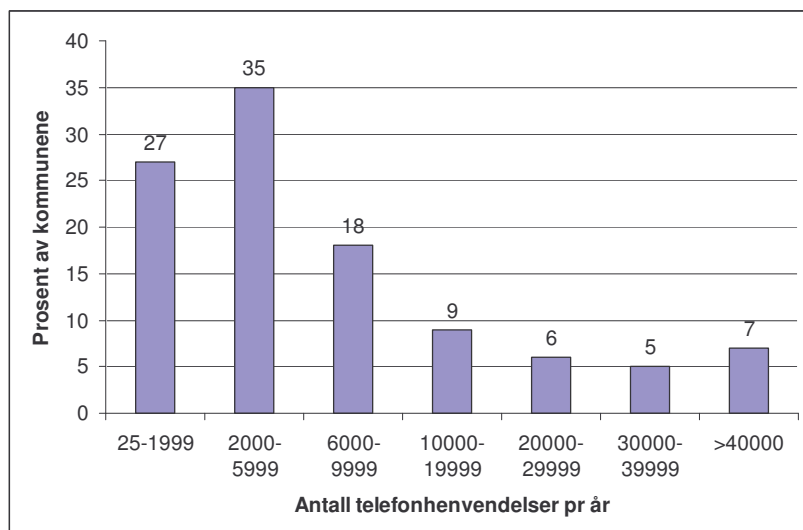
I alt 126 (32 %) av 389 kommuner svarte at de hadde annet hjelpepersonell enn sykepleier til å betjene LVS. Noen kommuner rapporterte at de brukte flere ulike yrkesgrupper. De største gruppene av annet personell som ble registrert var helsesekretær (44 kommuner), hjelpepleier (38 kommuner) og ambulanspersonell (27 kommuner).

Kommentar:

I 2006 svarte 24 % av kommunene at de hadde annet hjelpepersonell enn sykepleier, mens tilsvarende tall i 2007 var 32 %. Det ser altså ut til at var flere kommuner som brukte annet personell enn sykepleier til å betjene LVS i 2007 enn i 2006.

3.3 Telefonhenvendelser, sykebesøk og konsultasjoner

3.3.1. Antall telefonhenvendelser

Figur 1. Andel kommuner i prosent fordelt på ulike kategorier etter antall telefonhenvendelser i året (n= 211)

Henvendelser til legevaktsentralen

Antall telefonhenvendelser til legevaktsentralen ble rapportert fra 211 (49 %) av de 431 kommunene. Blant de som svarte varierte antall henvendelser pr år fra 25 til 93000. Godt over halvparten (62 %) av de aktuelle kommunene hadde mindre enn 6000 telefonhenvendelser i året, altså et gjennomsnitt på mindre enn 16 henvendelser pr døgn.

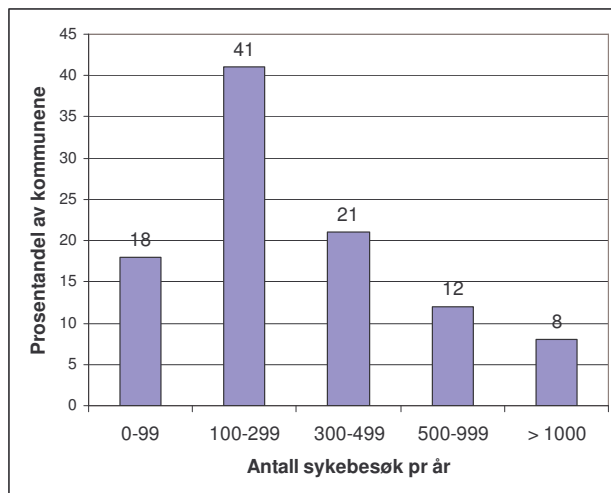
Henvendelser til legevakten

De 307 kommunene som hadde legevaktlokalet plassert i sin kommune ”alltid” eller ”av og til”, ble bedt om å rapportere samlet antall henvendelser til legevakten i året samt konsultasjoner og sykebesøk. Av de aktuelle kommunene var det 166 kommuner (54 %) som rapporterte tall på dette.

Kommentar:

Det var noen flere kommuner som oppga antall telefonhenvendelser til legevaktsentralen i 2007 (49 %) enn i 2006 (47 %). Likevel er andelen lav, ettersom under halvparten av kommunene ga en slik oversikt. Det er i tillegg varierende nøyaktighet på oppgitt antall telefonhenvendelser hos de som svarte, ettersom tallene ikke alltid er basert på skriftlige dokumenter, men heller på overslag etter samtale med representant fra kommunen.

3.3.2. Antall sykebesøk

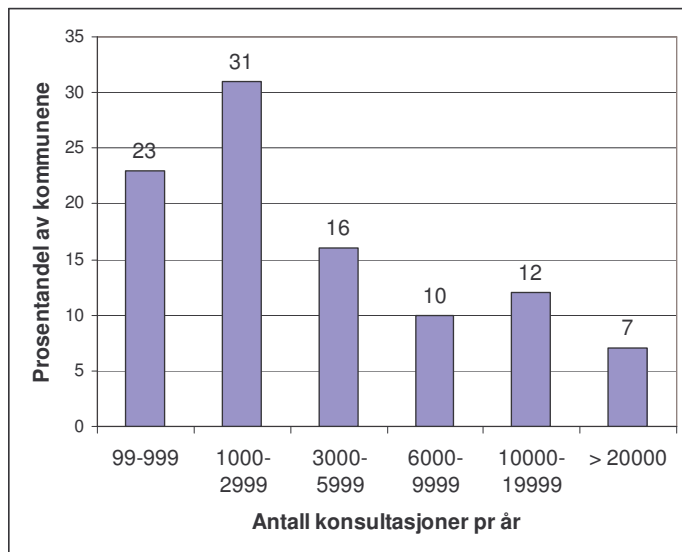
Figur 2. Andel kommuner i prosent fordelt på ulike kategorier etter antall sykebesøk i året (n = 170)

I alt 170 (55 %) av de 307 kommunene som ”alltid” eller ”av og til” har legevaktlokalet plassert i egen kommune, besvarte spørsmålet om antall sykebesøk pr år. Antall sykebesøk pr. år varierte fra 0 (4 kommuner) til 19 318. Av de 307 kommunene som svarte, hadde 59 % færre enn 300 sykebesøk pr år. Nesten hver femte kommune hadde færre enn 100 sykebesøk pr år.

Kommentar:

Antall kommuner som svarte på antall sykebesøk var noe høyere i 2007 (n=170) enn i 2006 (n=151). Det noe høyere tallet avspeiler sannsynligvis at det i 2007 var flere kommuner som ble bedt om å svare på den delen av skjemaet som inkluderer dette spørsmålet (del 2).

3.3.3. Antall konsultasjoner

Figur 3. Andel kommuner i prosent fordelt på ulike kategorier etter antall konsultasjoner i året ($n = 170$)

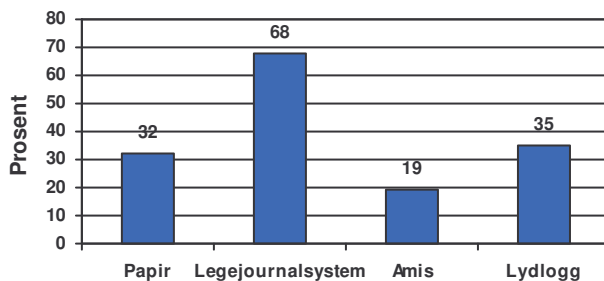
Antall konsultasjoner pr år i den enkelte kommune varierte fra 40 til 115 797. Vel halvparten av de 170 kommunene som svarte på spørsmålet, hadde mindre enn 3000 konsultasjoner i året.

Kommentar:

Antall konsultasjoner i året i de ulike kommunene synes å være uendret fra 2006 til 2007.

3.4 Dokumentasjon av henvendelser til legevaktsentralen (LVS)

3.4.1 Hvor dokumenteres henvendelsene til LVS

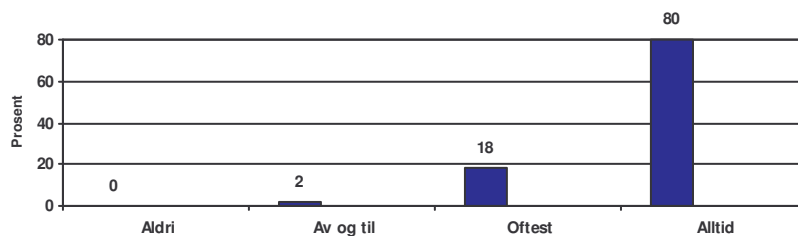
Figur 4. Prosentandel kommuner som dokumenterer henvendelser til legevaktsentralen i ett eller flere ulike systemer ($n = 380$).

I alt 258 (68 %) av de 380 kommunene som besvarte spørsmålet om dokumentasjon, svarte at de dokumenterer henvendelsene til legevaktsentralen i et legejournalssystem, 122 (32 %) dokumenterer på papir, og noen dokumenterer begge steder (figur 4). I alt 132 kommuner (35%) rapporterte at de har lydlogg for pasientsamtalene. I 71 kommuner (19 %) benyttes eget elektronisk sykepleier-dokumentasjonssystem (det akuttmedisinske støttesystemet AMIS eller lignende).

Kommentar:

Andelen kommuner som rapporterte at de benytter papirskjema, gikk ned fra 40 % i 2006 til 32 % i 2007. For øvrig var det ubetydelige endringer i hvordan henvendelsene til legevaktsentralen ble dokumentert i 2007 sammenlignet med 2006.

3.4.2 Hvor ofte dokumenteres telefonene til LVS

Figur 5. Andel kommuner som dokumenterer telefoner til legevaktsentralen aldri, av og til, oftest eller alltid (n = 398)

Figur 5 viser at blant de 398 kommunene som besvarte spørsmålet om dokumentasjon, dokumenterer 98 % telefonhenvendelsene til legevaktsentralen alltid eller oftest, mens 2 % svarte at de dokumenterer av og til. Kun 2 kommuner svarte at de aldri dokumenterer telefonhenvendelser til legevaktsentralen.

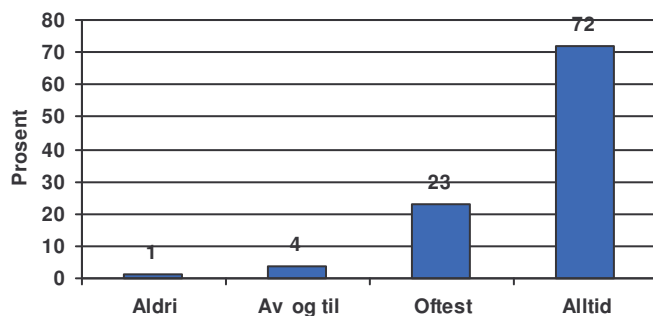
Kommentar:

Det er ingen betydelig endring i hvorvidt telefonhenvendelser til legevaktsentralene ble dokumentert i 2007 sammenlignet med 2006.

3.4.3 Hvor ofte dokumenteres gitte råd fra LVS

Figur 6 viser at hele 95 % av kommunene som besvarte spørsmålet om dokumentasjon av gitte råd fra legevaktsentralen (n = 388), svarte at de alltid eller oftest dokumenterer dette, mens 5 % oppga at de bare gjør det av og til eller aldri.

Figur 6. Andel kommuner som dokumenterer gitte råd fra legevaktssentralen aldri, av og til, oftest og alltid (n = 388)

Kommentar:

Det var ubetydelig endring fra 2006 til 2007 i dokumentasjonen av råd fra legevaktssentralen.

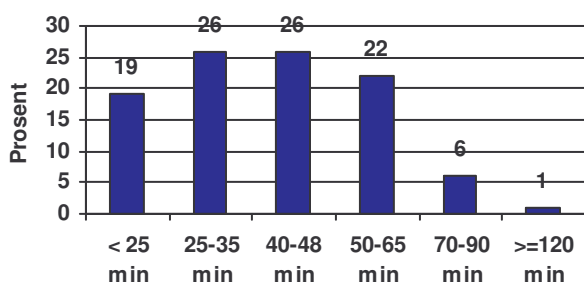
3.5 Ambulanser og kjøretider

3.5.1 Antall ambulanser og båter

I alt 101 (25 %) av de 398 kommunene som svarte på spørsmålet om ambulanser, rapporterte at de ikke har base for ambulanse i egen kommune. I alt 52 kommuner (13 %) rapporterte at de har base for ambulanserbåt i egen kommune, enten hele døgnet gjennom hele uken eller deler av uken.

3.5.2 Kjøretid fra ambulanse til pasient

Lengste kjøretid i minutter fra ambulanse til pasient varierer nye mellom de ulike kommunene. Figur 7 viser at 19 % av kommunene har mindre enn 25 minutter som lengste kjøretid. Av disse har to kommuner kun 5 minutter til den pasienten som er lengst borte fra ambulansen. De fleste kommunene (74 %) har sin lengste kjøretid mellom 25 og 65 minutter. To kommuner rapporterte at lengste kjøretid til pasient er 180 minutter, det vil si 3 timer.

Figur 7. Oversikt over lengste kjøretid fra ambulanse til pasient i ulike kategorier kjøretid vist som andel kommuner i prosent (n = 376)

Kommentar:

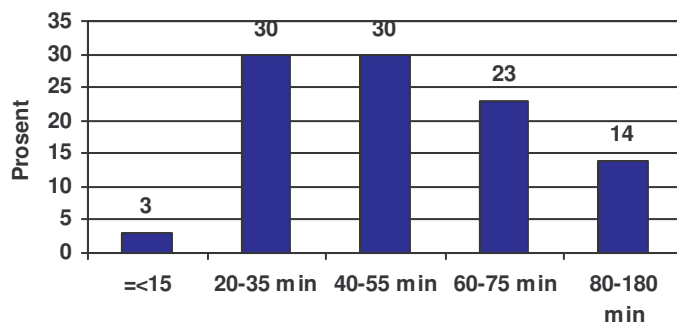
Det ble registrert ubetydelige endringer i kjøretid fra ambulanse til pasient fra 2006 til 2007. I NOU 1998:9 (4) og Stortingsmelding nr 43 1999-2000 (5) ble det anbefalt responstider for bilambulanse (tidsintervall fra det svares i AMK-sentralen til ambulanse er fremme hos pasienten). For akuttoppdrag var den anbefalte responstiden 12 minutter for 90 prosent av befolkningen i byer og tettsteder og 25 minutter for 90 prosent av befolkningen i grisgrendte strøk. For hasteoppdrag var den anbefalte responstiden 30 minutter for 90 prosent av befolkningen i byer og tettsteder og 40 minutter for 90 prosent av befolkningen i grisgrendte strøk. Over halvparten av kommunene har en lengste kjøretid på mer enn 40 minutter. Det nasjonale legevaktregisteret har imidlertid ikke opplysninger om hvor stor andel av befolkningen i den enkelte kommune som ligger utenfor denne grensen.

3.5.3. Kjøretid fra lege til pasient

De fleste kommunene (83 %) oppga lengste kjøretid fra lege til pasient mellom 20-75 minutter (figur 8). I alt 11 kommuner (3 %) svarte at lengste kjøretid er 15 minutter eller mindre, mens hele 53 kommuner (14 %) rapporterte sin lengste kjøretid til å være 80 minutter eller mer.

Kommentar:

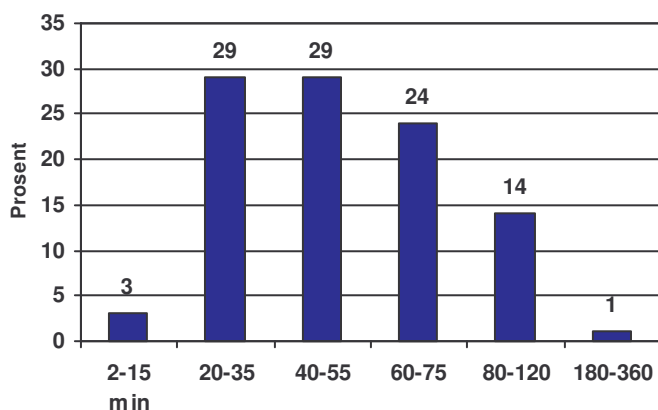
Det var ubetydelige endringer i kjøretid fra lege til pasient fra 2006 til 2007.

Figur 8. Oversikt over lengste kjøretid fra lege til pasient i ulike kategorier kjøretid vist som andel kommuner i prosent (n = 376)

3.5.4. Kjøretid fra pasient til legevaktlokalet

I alt 10 kommuner (3 %) rapporterte at lengste kjøretid fra pasient til legevaktlokalet var 15 minutter eller mindre (figur 9). Lengste kjøretid fra pasient til legevaktlokalet er 360 minutter. De fleste kommunene (82 %) oppga sin lengste kjøretid mellom 20-75 minutter.

Figur 9. Oversikt over lengste kjøretid fra pasient til legevaktlokalet i ulike kategorier kjøretid vist som andel kommuner i prosent (n = 372).

Kommentar:

Det var ubetydelige endringer i lengste kjøretid fra pasient til legevaktlokalet fra 2006 til 2007.

3.6 Interkommunale legevaktordninger

Totalt 317 kommuner (74 %) i landet rapporterte at de deltar i en eller annen form for interkommunal ordning en eller flere tider på døgnet, en eller flere dager i uka. Blant alle kommunene var det 84 kommuner (20 %) som oppga at de er interkommunale på dagtid, hverdager, mens 284 kommuner (66 %) oppga at de er interkommunale på kveld, hverdager. I alt 294 (68 %) av kommunene svarte at de er interkommunale hele døgnet i helger.

Kommentar:

Andelen kommuner som deltar i en eller annen form for interkommunal ordning har økt fra 298 kommuner (69 %) i 2006 til 317 kommuner (74 %) i 2007.

3.7 Kommunale legevaktordninger

Totalt 114 (26 %) av de 431 kommunene i landet oppga at de er en kommunal legevakt hele døgnet alle ukens dager. Av disse svarte 27 % at de har planer om et interkommunalt samarbeid. I alt 24 % av kommunene hadde hatt interkommunalt samarbeid tidligere.

Kommentar:

Ved oppstarten av legevaktregisteret i 2006 oppga 134 kommuner at de hadde kommunal legevaktordning. I 2007 er det altså 20 færre kommuner enn i 2006 som har en legevaktordning som er kommunal hele døgnet alle ukens dager. Mer enn hver fjerde kommune med kommunal legevaktordning har planer om et interkommunalt samarbeid.

3.8 Deltaking av leger

Tall fra 411 kommuner viser at de hadde til sammen 4024 fastleger. I alt 2791 av disse fastlegene (69 %) deltok i legevakt. I 11 kommuner var det ingen fastleger i legevakt. Basert på svar fra 403 kommuner kom det fram at 784 av fastlegene (19 %) var fritatt fra deltakelse i legevakt.

Kommentar:

Hver femte fastlege var fritatt fra deltakelse i legevakt. Det er ikke registrert betydelige endringer i legers deltakelse i legevakt fra 2006 til 2007.

En studie blant alle fastlegene i Norge (6) viste at en betydelig høyere andel (28 %) av fastlegene var formelt fritatt fra deltakelse i legevakt. Mens 69 % deltok i legevakt ifølge legevaktregisteret, viste studien til Sandvik og medarbeidere (6) at 50 % deltok helt og 15 % delvis i legevakt. Studien blant fastlegene i Norge er basert på spørsmål til hver enkelt fastlege til forskjell fra legevaktregisteret, som er basert på opplysninger fra en person i hver kommune. Det er derfor grunn til å tro at resultatet fra studien blant fastlegene er mer nøyaktig enn legevaktregisteret.

3.9 Legevakten og legevaktlokalet (del 2 i skjemaet)

Tabell 3, 4 og 5 viser en del karakteristika ved legevaktene. Del 2 av registreringsskjemaet skulle kun besvares av de som har legevaktlokalet plassert i sin kommune "alltid" eller "av og til" utenom dagtid på hverdager. Dette utgjorde i alt 307 kommuner (72 %). Det var 122 kommuner (28 %) som svarte at de aldri hadde legevaktlokale i sin kommune. To kommuner svarte ikke på spørsmålet.

I 150 (54 %) av de 277 kommunene som besvarte spørsmålet om transportmidler, brukte legen privat bil "alltid/oftest" ved utrykning/rød respons. Litt over en firedel av kommunenes leger (26 %) bruker "alltid/oftest" ambulansebil, i 17 % bruker de legevaktbil, mens det i 5 % av kommunene ble brukt båt ved utrykning/rød respons. De 11 kommunene der legen brukte båt som transportmiddel ved utrykning, er lokalisert til Vestlandet og i Nord-Norge.

I alt 39 av 307 kommuner krysset av på at de hadde ovegrepsmottak.

I alt 168 kommuner (65 %) av kommunene svarte at de har en plan for opplæring av leger (tabell 4). Noen færre, 144 kommuner (52 %), svarte at de har en plan for opplæring av annet helsepersonell.

Om tilgjengeligheten svarte 248 kommuner (86 %) at pasienten tildeles time for konsultasjon (tabell 4). Bare 47 kommuner (17 %) rapporterte at de informerer pasienten om hastegrad etter system.

I alt 253 kommuner (59 %) svarte på spørsmålet om hvor stor del av legevaktene siste måned som var dekket av leger som ikke er fastlege/turnuslege/fast ansatt på legevakten. Av disse svarte 155 kommuner at andre leger hadde dekket legevakter siste måned med et gjennomsnitt på 25 % av vaktene. I seks kommuner var alle vaktene dekket av andre leger.

Tabell 3. Plassering av legevaktlokale, utstyr, hjelpetilbud og dokumentasjon ved legevaktene

	Ja		Nei		Totalt antall	(Prosent av 307)
	antall	(%)	antall	(%)		
Hvor er legevaktlokalet plassert? (flere kryss var mulig)						
Samlokalisert med sykehus	54	(18)	243	(82)	297	(97)
FAM (felles akuttmtottak)	16	(5)	282	(95)	298	(97)
Samlokalisert med ambulansestasjon	21	(7)	277	(93)	298	(97)
Eget legevaktlokale uten legevaktsentral	32	(11)	266	(89)	298	(97)
Eget legevaktlokale med legevaktsentral	64	(22)	234	(79)	298	(97)
Felles med fast legekantor	135	(45)	163	(55)	298	(97)
Felles med varierende legekantor	65	(22)	233	(78)	298	(97)
Kun kjørende lege	9	(3)	289	(97)	298	(97)
Er legevakten utstyrt med følgende?						
Laboratorium	282	(95)	14	(5)	296	(96)
Kirurgirom	262	(61)	33	(8)	295	(96)
Soverom for leger	109	(37)	183	(63)	292	(95)
Observasjonsplass (> 2 timer)	109	(38)	175	(62)	284	(92)
Røntgenutstyr	48	(17)	236	(83)	284	(92)
Defibrillator	257	(88)	34	(12)	291	(95)
Har lege med egen defibrillator (ikke ambulansens) ved utrykning?	119	(40)	169	(59)	288	(94)
Har legevakten						
Overgrepsmottak	39	(13)	268	(87)	307	(100)
Livskrisehjelp	31	(10)	276	(90)	307	(100)
Psykiatrisk legevakt	20	(7)	287	(94)	307	(100)
Hvor ofte dokumenteres henvendelser til legevakten?						
Alltid	218	(76)			287	(93)
Oftest	63	(22)				
Av og til	4	(1)				
Aldri	2	(1)				
Hvor ofte dokumenteres gitte råd fra legevakten?						
Alltid	204	(71)			287	(93)
Oftest	76	(27)				
Av og til	6	(2)				
Aldri	1					
Hvor dokumenteres henvendelsene? (flere kryss var mulig)						
Strukturert papirskjema	62	(21)	229	(79)	291	(95)
Legejournalssystem	262	(90)	30	(10)	292	(95)
Lydlogg	50	(17)	241	(83)	291	(95)
AMIS eller lignende	28	(10)	263	(90)	291	(95)
Er tidligere journalopplysninger tilgjengelige for vaktlegen?						
Ja	189	(65)			290	(94)
Nei	92	(32)				
Ikke aktuelt	9	(3)				

Tabell 4. Bruk av helseradio

	Antall	(%)	Totalt antall	(Prosent av 307)
Bruker legen helseradio til å motta og kvittere for anrop ved lege/ambulanse alarm?			296	(96)
Alltid	158	(53)		
Oftest	59	(20)		
Av og til	29	(10)		
Aldri	50	(17)		
Brukes annet personell enn legen til å motta og kvittere for anrop ved lege/ambulanse alarm?			288	(94)
Alltid	20	7		
Oftest	22	8		
Av og til	83	29		
Aldri	163	57		
Har legen helseradioen med ved utrykning/sykebesøk?			294	(96)
Alltid	191	(65)		
Oftest	39	(13)		
Av og til	20	(7)		
Aldri	45	(15)		

Tabell 5. Opplæring og annen karakteristika

	Ja antall	(%)	Nei antall	(%)	Totalt antall	(Prosent av 307)
Opplæring						
Har legevakten en plan for opplæring av leger?	168	(65)	111	(26)	279	(91)
- vedlikehold av kunnskap?	114	(93)	73	(39)	187	(64)
Har legevakten egen plan for opplæring av annet helsepersonell?	144	(52)	134	(48)	278	(91)
-vedlikehold av kunnskap?	119	(71)	48	(29)	167	(54)
Har legene samtrenting med ambulanse?	161	(56)	125	(44)	286	(93)
Annen karakteristika						
Har legevakten eget medlemskap i NOKLUS?	108	(40)	164	(60)	272	(89)
Skriver legevakten avviksmeldinger?	217	(76)	68	(24)	285	(93)
Tildeles pasienten time for konsultasjon?	248	(86)	42	(15)	290	(94)
Sendes det epikrise til fastlegen?	253	(88)	34	(12)	287	(93)
Har legevakten gjort brukerundersøkelse?	47	(16)	241	(84)	288	(94)
Har legevakten publikumsbrosjyre?	58	(20)	234	(80)	292	(95)
Har legevakten hjemmeside på nettet?	38	(13)	247	(87)	285	(93)
Blir pasienten informert om sin hastegrad?	47	(17)	233	(83)	280	(91)

Kommentar:

I 2007 hadde 168 (65%) av kommunene med legevaktlokale plan for opplæring av leger mot 127 (50%) i 2006. I 2007 skrev 217 legevakter (76%) avviksmeldinger, mens 167 (67%) rapporterte dette i 2006. I 2007 skrev 253 legevakter (88%) epikrise til fastlegen, mens 161 legevakter (64 %) gjorde dette i 2007. Den registrerte økningen i antall kommuner med opplæringsplan, melding av avvik og epikriseskriving kan ikke uten videre tolkes som en reell økning, ettersom flere kommuner svarte på disse spørsmålene i 2007. Som i 2006, var det imidlertid fortsatt svært få, bare 47 legevakter (16%), som svarte at de hadde gjort brukerundersøkelser.

Det ble registrerte overgrepsmottak i 39 kommuner Dette er et høyere tall enn de formelt registrerte overgrepsmottak ved legevakter i Norge. Derfor bestemte vi å undersøke dette nærmere og ringte alle som vi ikke hadde registrert som formelle overgrepsmottak. Av de 39 som svarer at de har overgrepsmottak, er det 17 som ved spørsmål forklarte at de er i ordninger der de henviser videre til etablerte formelle overgrepsmottak ved større legevakter (Skien, Bodø, Kristiansund, Bergen Stavanger, Kristiansand, Harstad eller Sandefjord So-Team). Fire svarte at de ikke er tilknyttet noe formelt overgrepsmottak, men yter overgrepsutsatte hjelp og henviser videre. Ifølge St.prp. nr 1 (2007-2008) (7) fra Helse- og omsorgsdepartementet skal det være etablert overgrepsmottak i alle fylker for personer som har vært utsatt for vold i nære relasjoner og/eller seksuelle overgrep.

4.0 Oppsummering

Det er fortsatt store variasjoner i hvordan kommunene har organisert sin legevakt. Interkommunale ordninger varierer gjennom døgnet, ukedager og helger, men antall kommuner som deltar i en interkommunal ordning har økt noe fra 2006 til 2007.

Det er ingen endringer i kjøretider fra pasienter til legevaktlokalet, fra ambulanse til pasient eller fra lege til pasient sammenlignet med 2006.

Under halvparten av kommunene (49 %) rapporterte antall henvendelser til legevaktsentralen. Antallet kommuner som deltar i en eller annen form for interkommunal legevaktordning økte fra 24 % i 2006 til 74 % i 2007.

Andelen kommuner som bruker annet personell enn sykepleier til å betjene legevaktsentralen ser ut til å ha økt betydelig, fra 24 % i 2006 til 32 % i 2007.

En andel på 15 % av kommunene svarte at de aldri bruker helseradio.

Fortsatt var det svært få kommuner (16 %) som rapporterte at de har gjort brukerundersøkelser.

5.0 Definisjoner

AMK	Akuttmedisinsk kommunikasjonsentral
Legevaktsentral (LVS):	Der legevakttelefonen fysisk befinner seg
Legevakt:	Legevaktlokalet der folk fysisk henvender seg
Legevaktordning:	Organisering av legevaktsentral og legevaktlokalet
Nklm	Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin
FAM:	Felles akuttmedisinsk mottak
Vertskommune:	En kommune som har legevaktlokale for en interkommunal ordning eller er en kommunal legevakt hele døgnet, alle ukens dager
AMIS	Akuttmedisinsk Informasjonssystem, støttesystem i den medisinske nødmeldetjenesten. Systemet kan benyttes til registrering av hendelsesdata, som hjelp under veiledning av innringer og for hurtig koordinering av lege- og ambulanseressurser ved at det til enhver tid holdes oversikt over status for disse.

6.0 Vedlegg

Spørreskjema
Referanseliste

Legevaktregister – spørreskjema

Seksjon for allmennmedisin, Institutt for samfunnsmedisinske fag
Kalfarveien 31, 5018 Bergen Tlf +47 55586500 Fax +47 55586130
post@legevaktmedisin.no
www.legevaktmedisin.no

Del 1. Kommunen og legevaktssentralen

Kommune _____

Hvem er faglig ansvarlig for legevaktordningen i kommunen?

Stilling og navn _____

Postadresse _____

E-post _____

Oppgi telefonnummer for vanlige legevakthenvendelser: _____

Hva heter tilhørende AMK-sentral? _____

Hvor er legevaktssentralen plassert?

Man-fred	AMK	Legevakt-lokale	Lege-kontor	Syke-hjem	Andre/Privat
Dag	☐	☐	☐	☐	☐
Kveld	☐	☐	☐	☐	☐
Natt	☐	☐	☐	☐	☐

Lør-sønd	AMK	Legevakt-lokale	Lege-kontor	Syke-hjem	Andre/Privat
Dag	☐	☐	☐	☐	☐
Kveld	☐	☐	☐	☐	☐
Natt	☐	☐	☐	☐	☐

Hvor mange telefonhenvendelser får legevaktssentralen i året? ca _____

Hvor ofte dokumenteres telefonene til legevaktssentralen?

Alltid Oftest Av og til Aldri

Hvor ofte dokumenteres gitte råd fra legevaktssentralen?

Alltid Oftest Av og til Aldri

Hvor dokumenteres henvendelsene? (flere kryss mulig)

Strukturert papirskjema

Legejournalssystem

Lydlogg

AMIS eller lignende

Sender legevaktssentralen ut lege/ ambulansalarm ved akutt hendelse/rød respons? Ja Nei

Brukes annet personell enn sykepleier til å betjene legevaktssentralen? Ja Nei

Hvis JA, presiser hvilke _____

Hva er lengste kjøretid i minutter?

Fra ambulanse til pasient: _____

Fra lege i vakt til pasient: _____

Fra pasient til legevaktlokalet: _____

Hvor mange ambulanser og – båter har base i kommunen?

		Ambulanser	Båter
Mandag-fredag	Dag	_____	_____
	Kveld	_____	_____
	Natt	_____	_____
Lørdag-søndag	Dag	_____	_____
	Kveld	_____	_____
	Natt	_____	_____

Hvilken type legevaktordning har kommunen?

		Interkommunal	Kommunal
Mandag-fredag	Dag	☐	☐
	Kveld	☐	☐
	Natt	☐	☐
Lørdag-søndag	Dag	☐	☐
	Kveld	☐	☐
	Natt	☐	☐

Hvis bare kommunal legevaktordning: JA NEI

Foreligger det planer om interkommunal ordning?

Har kommunen tidligere hatt interkommunal ordning?

Hvis interkommunal legevakt:

Hvilke kommuner samarbeider?

_____

_____

_____

Er legevaktlokalet plassert i din kommune?

Alltid Av og til/når legen i kommunen har vakt Aldri

Hvis "aldri":

I hvilke kommune(r) er legevaktlokalet plassert:

_____

_____

Deltaking av leger:

Hvor mange fastleger i kommunen

deltar i legevakt? _____ av _____

Hvor mange fastleger i kommunen er fritatt? _____

Hvem er kontaktperson for legevakten/legevaktlokalet?

Stilling og navn _____

Postadresse _____

_____

Tlf. _____

E-post _____

Hvis legevaktlokalet (utenom dagtid på hverdager) er plassert i din kommune "alltid" eller "av og til": Svar også på del 2 om legevakten/legevaktlokalet.

Del 2. Legevakten og legevaktlokalet

Hvor er legevaktlokalet plassert? (flere kryss er mulig)

- Samlokalisert med sykehus
FAM (felles akuttmottak)
Samlokalisert med ambulansestasjon
Eget legevaktlokale uten LV-sentral
Eget legevaktlokale med LV-sentral
Felles med et fast legekantor
Felles med varierende legekantor
Kun kjørende lege

Er legevaktlokalet utstyrt med følgende? JA NEI

- Laboratorium
Kirurgirom
Soverom for leger
Observasjonsplass (> 2timer)
Røntgenutstyr
Defibrillator

Har legevakten (sett kryss)

- Overgrepsmottak Livskrisehjelp Psykiatrisk legevakt

Antall henvendelser til legevakten i året

- Totalt ca _____
- antall konsultasjoner ca _____
- antall sykebesøk ca _____

Hvor ofte dokumenteres henvendelsene til legevakten?

- Alltid Oftest Av og til Aldri

Hvor ofte dokumenteres gitte råd fra legevakten?

- Alltid Oftest Av og til Aldri

Hvor dokumenteres henvendelsene? (flere kryss mulig)

- Strukturert papirskjema
Legejournalssystem
Lydlogg
AMIS eller lignende

Er alle tidligere legevaktjournalopplysninger tilgjengelige for vaktlegen (også der det benyttes flere vaktlokaler)? Ja Nei Ikke aktuelt

Hvor stor del av legevaktene siste måned er dekket av leger som ikke er fastlege/turnuslege/fast ansatt på legevakten? ca _____%

Hvor ofte bruker legen følgende transportmidler ved utrykning/rød respons?

	Alltid/ oftest	Av og til	Aldri
Privat bil	☐	☐	☐
Legevaktbil	☐	☐	☐
Ambulanse	☐	☐	☐
Båt	☐	☐	☐
Drosje	☐	☐	☐

Bruk av helseradio ved legevakt

Bruker legen helseradioen til å motta og kvittere for anrop ved lege/ambulansalarm?

- Alltid Oftest Av og til Aldri

Brukes annet personell enn legen til å motta og kvittere for anrop ved lege/ambulansalarm?

- Alltid Oftest Av og til Aldri

Har legen helseradioen med ved utrykning/sykebesøk?

- Alltid Oftest Av og til Aldri

Utstyr og opplæring

	JA	NEI
Har legen med egen defibrillator (ikke ambulansens) ved utrykning?	☐	☐
Har legevakten en plan for opplæring av leger? Hvis ja, får de vedlikehold/oppdatering av denne kunnskapen?	☐	☐
Har legevakten en plan for opplæring av annet helsepersonell? Hvis ja, får de vedlikehold/oppdatering av denne kunnskapen?	☐	☐
Har legene samtrenting med ambulanse?	☐	☐
Har annet legevaktspersonale samtrenting med ambulanse?	☐	☐
Har legene samtrenting med annet legevaktspersonale?	☐	☐
Har legevakten eget medlemskap i NOKLUS?	☐	☐
Skriver legevakten avviksmeldinger?	☐	☐

Intern og ekstern informasjon

- Tildeles pasientene tidspunkt/time for konsultasjon?
- Blir pasientene informert om sin hastegrad etter system (for eksempel fargekode)?
- Sendes det epikriser til fastlegen?
Hvis ja, når sendes epikrise?
Alltid (der fastlegen er kjent)
Etter vaktlegens vurdering
- Epikrise går som:
Papirepikrise/kopi av journal
Elektronisk (Helsenett/EDI etc)
Annet

- Har legevakten gjort brukerundersøkelser?
Hvis ja, år for siste gjennomførte : _____

- Har legevakten publikumsbrosjyre?
Hvis ja, er det fint om du legger den ved

- Har legevakten egen hjemmeside?
Hvis ja, oppgi web-adresse:
_____

Navn på legevakten

Adresse

Tusen takk for hjelpen!

Referanseliste

- (1) Legevaktorganiseringen i Norge. Rapport fra en registerstudie. Bergen: Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin, Unifob Helse; 2006.
- (2) Nieber T, Hansen EH, Bondevik GT, Hunskår S, Blinkenberg J, Thesen J, Zakariassen E. Organisering av legevakt. Tidsskr Nor Lægeforen 2007 May 17;127(10):1335-8.
- (3) Zakariassen E, Blinkenberg J, Hansen EH, Nieber T, Thesen J, Bondevik GT, Hunskår S. Beliggenhet, lokaler og rutiner ved norske legevakter. Tidsskr Nor Lægeforen 2007 May 17;127(10):1339-42.
- (4) Norges offentlige utredninger. Hvis det haster..... NOU 1998:9.
- (5) St.meld.nr 43 (1999-2000). Om akuttmedisinsk beredskap.
- (6) Sandvik H, Zakariassen E, Hunskar S. Fastlegenes deltakelse i legevakt. Tidsskr Nor Lægeforen 2007 Oct 4;127(19):2513-6.
- (7) St.prp. nr. 1 (2007-2008) for budsjettåret 2008. Helse- og omsorgsdepartementet.